

leefden nog van de Kosel-groep? Van de oorspronkelijke ruim drieduizendvijfhonderd per 1 april '44 vermoedelijk niet veel meer dan elf- of twaalfhonderd, van wie zich toen bijna duizend in Blechhammer bevonden. Van die bijna duizend werden er, concludeerde het Rode Kruis, niet veel meer dan vier- tot vijfhonderd geëvacueerd, hetgeen dus betekent dat in de laatste negen maanden van '44 ook in Blechhammer (*zelfs* in Blechhammer) enkele honderden leden van de Kosel-groep om het leven zijn gekomen. Uiteindelijk haalden slechts honderdeen-en-tachtig leden van de gehele groep de bevrijding: honderdeen-en-tachtig van de ca. drieduizendvijfhonderdveertig, ofwel een-en-vijftig van de duizend.

Maar van de ca. twaalfduizendvijfhonderd andere inzittenden van de treinen die zij in de laatste maanden van '42 in Kosel, meestal onder getier en geransel, hadden moeten verlaten, was geen enkele in leven gebleven: op vijfhonderdvijf-en-vijftig na waren zij bij aankomst in Auschwitz vergast, en die vijfhonderdvijf-en-vijftig die in het Auschwitz-complex als gevangenen waren ingeschreven (in Auschwitz II: Birkenau), waren daar spoedig te gronde gegaan in wat wij eerder een wereld noemden van onvoorstelbare demonie.

Auschwitz

Van alle transporten uit Nederland zijn er slechts drie: de laatste drie (die van 19 mei, 3 juni en 3 september '44), midden in het immense kamp Birkenau (Auschwitz II) aangekomen; daar was toen, zoals wij al in hoofdstuk 1 vermeldden, een spoorwegafkapping gereedgekomen. Alle overige transporten kwamen tot stilstand op een apart gedeelte van het goederenstation Auschwitz dat dicht bij het personenstation van het stadje lag. Een perron dat voor het in- en uitladen van goederen gediend had, was daar met een hoge prikkeldraadversperring omgeven die op betonnen palen aangebracht was; een deel van die versperring was electrisch geladen. Aan elk van de palen was een sterke lamp bevestigd – de plaats van aankomst baadde 's avonds

zijn. Vóór zijn eerste ophanging 'hield', aldus een derde Westerborker, 'Raphaelssohn nog een toespraak, ondanks dat er gebruld werd dat hij zijn mond moest houden, en wenste ons een spoedige bevrijding en een gelukkig weerzien met onze familieleden toe. Eindelijk, na enkele uren, marcheerden we weg . . . Ons moreel had wel een flinke klap gekregen.' ('Verslag van mededelingen van M. Bremer' (z.d.), p. 12).